

PREPORUKA VIJEĆA**od 14. srpnja 2015.****o Nacionalnom programu reformi Češke Republike za 2015. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Češke Republike za 2015.**

(2015/C 272/09)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 9. stavak 2.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

- (1) Europsko vijeće složilo se 26. ožujka 2010. s prijedlogom Komisije o pokretanju nove strategije za rast i radna mjesta Europa 2020., koja se temelji na pojačanoj koordinaciji ekonomskih politika. Strategija je usmjerena na ključna područja u kojima je potrebno djelovanje radi jačanja potencijala Europe za održivi rast i konkurentnost.
- (2) Vijeće je 14. srpnja 2015. na temelju prijedloga Komisije donijelo Preporuku o općim smjernicama za ekonomske politike država članica i Unije, a 21. listopada 2010. donijelo je odluku o smjernicama za politike zapošljavanja država članica ⁽²⁾. One zajedno čine „integrirane smjernice“, a države članice pozvane su da ih uzmu u obzir u nacionalnim ekonomskim politikama i politikama zapošljavanja.
- (3) Vijeće je 8. srpnja 2014. donijelo Preporuku ⁽³⁾ o Nacionalnom programu reformi 2014. za Češku Republiku i dalo mišljenje o ažuriranom Programu konvergencije Češke Republike za 2014.
- (4) Komisija je 28. studenoga 2014. donijela Godišnji pregled rasta, čime je označen početak europskog semestra 2015. za koordinaciju ekonomske politike. Istog je dana Komisija na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja u kojemu Češka Republika nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje.

⁽¹⁾ SL L 209, 2.8.1997., str. 1.

⁽²⁾ Zadržana Odlukom Vijeća 2014/322/EU od 6. svibnja 2014. o smjernicama za politike zapošljavanja država članica za 2014. godinu (SL L 165, 4.6.2014., str. 49.).

⁽³⁾ Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2014. o Nacionalnom programu reformi Češke Republike za 2014. i dostavljanju mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Češke Republike za 2014. (SL C 247, 29.7.2014., str. 12.).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

- (5) Europsko vijeće podržalo je 18. prosinca 2014. prioritete za poticanje ulaganja, intenziviranje strukturnih reformi i provedbu odgovorne fiskalne konsolidacije koja pogoduje rastu.
- (6) Komisija je 26. veljače 2015. objavila izvješće za Češku Republiku za 2015. U njemu je ocijenjen napredak Češke Republike u traženju rješenja za preporuke za Češku Republiku donesene 8. srpnja 2014.
- (7) Češka Republika je 30. travnja 2015. dostavila svoj Nacionalni program reformi 2015. i svoj Program konvergencije za 2015. Kako bi se u obzir uzela njihova povezanost, oba su programa istodobno ocijenjena.
- (8) Češka Republika je trenutačno obuhvaćena preventivnim dijelom Pakta o stabilnosti i rastu. U svom Programu konvergencije za 2015. vlada namjerava postupno smanjiti ukupni deficit na 1,9 % BDP-a u 2015. te dalje na 0,6 % BDP-a u 2018. Vlada namjerava ostvariti srednjoročni cilj, to jest strukturni deficit od 1 % BDP-a, u 2018., no prema ponovno izračunatom strukturnom saldu⁽¹⁾ njegovo ostvarivanje predviđa se do 2016. Prema Programu konvergencije očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u dosegnuti gotovo 41 % u 2015. te se postupno smanjiti na 40,2 % u 2018. Makroekonomski scenarij na kojemu se temelje proračunska predviđanja je uvjerljiv, a mjere za održavanje planiranih ciljeva deficita od 2016. nadalje dovoljno su određene. Međutim, postoji rizik da bi učinak planiranih mjera za prihod mogao biti manji od predviđenog. Na temelju proljetne prognoze Komisije za 2015. predviđa se ispunjenje referentnog mjerila za rashode u 2015. Predviđa se određeno odstupanje u 2016. budući da rast neto rashoda premašuje referentno mjerilo za 0,3 % BDP-a. Stoga će u 2016. biti potrebne daljnje mjere.

Na temelju svoje ocjene Programa konvergencije i uzimajući u obzir proljetnu prognozu Komisije za 2015., Vijeće smatra da se očekuje da će se Češka Republika općenito uskladiti s odredbama Pakta o stabilnosti i rastu. Uspostavljeni su glavni elementi trenutačnog fiskalnog okvira. Međutim, opseg srednjoročnog proračunskog planiranja i brojčanog fiskalnog pravila je ograničen, a izvršenje slabo. Nekoliko je puta izmijenjen i odgođen paket nacrtu reforme, a trenutačno se njegovo donošenje planira tijekom 2015. Češka se i dalje suočava s izazovima koji se odnose na dugotrajnu fiskalnu održivost, a koji su uglavnom posljedica predviđenog rasta rashoda povezanih s mirovinama i zdravstvom. Određena poboljšanja, koja proizlaze iz povoljnijih demografskih projekcija, ostvarena su u izgledima za mirovinski sustav. Propisana dob za umirovljenje će se donesenim zakonima postupno povećati, ali srednjoročno planirane promjene su prespore. U tijeku su rasprave o promjenama postojećeg sustava indeksacije mirovinskog sustava, no zasada još nisu donesene nikakve mjere. Premda su poduzete određene mjere kako bi se poboljšali ekonomičnost i upravljanje u zdravstvenom sektoru, u tom je području ostvaren ograničen napredak. Pokazatelji kojima se mjere rezultati u bolničkom sektoru pokazuju da se liječenje ne provodi uvijek na troškovno učinkovit način, a raspodjelu sredstava otežavaju postojeće poteškoće u uvođenju sustava naknada troškova bolnica. Postoje i znakovi da liječnici opće prakse ne ispunjavaju na primjereni način svoju ulogu nadzora pristupa daljnjim upućivanjima. Javna nabava u zdravstvenom sektoru pogođena je velikim brojem nepravilnosti, što upućuje na nedostatne smjernice i nadzor.

- (9) Glavni izazovi u području oporezivanja jesu smanjivanje utaje poreza te kako učiniti ubiranje poreza jeftinijim i manje vremenski zahtjevnim i za porezne obveznike i za nadležna tijela. Ispunjavanje poreznih obveza i borba protiv utaje poreza prioriteti su za Češku Republiku koja poduzima niz koraka u tim područjima. Nekoliko je mjera koje se odnose i na izravne i na neizravne poreze doneseno 2015., a planiraju se daljnje mjere za 2016. Međutim, troškovi ispunjavanja poreznih obveza i dalje su previsoki. Standardiziranjem poreznih osnovica za porez na osobni dohodak te za doprinose za socijalnu sigurnost i zdravstveno osiguranje pridonijelo bi se pojednostavnjenju poreznog sustava, no ta promjena još nije uvedena, a trenutačno ne postoje planovi kojima bi se tražilo rješenje za taj problem. Rad na pojednostavnjenju poreznih prijava i povećavanju uporabe prethodno ispunjenih obrazaca ne obavlja se na sustavan način. Umjesto pojednostavnjenja sustava PDV-a Češka Republika je 2014. uvela treću stopu PDV-a. Ostvaren je ograničen napredak u smanjivanju razlika u poreznom tretmanu zaposlenika i samozaposlenih osoba. Porezni prihodi u Češkoj Republici i dalje uvelike ovise o oporezivanju rada, tako da su radnici s niskom primanjima, osobito oni koji nemaju djece, suočeni s relativno visokim poreznim opterećenjem rada. Mjerama koje stupaju na snagu 2015. oporezivanje rada donekle će se smanjiti za određene skupine, no sveukupno će te mjere imati ograničen učinak. Porez na nekretnine i porez za zaštitu okoliša (osim goriva) i dalje su niski, što upućuje na postojanje mogućnosti da se oporezivanje preusmjeri s rada na druga područja.

(1) Strukturni saldo kako ga je ponovno izračunala Komisija na temelju informacija iz Programa konvergencije u skladu sa zajednički dogovorenim metodologijom.

- (10) U 2014. ostvaren je ograničen napredak u ubrzanju reforme reguliranih struka, no srednjoročni nacionalni akcijski plan donesen u travnju 2015. sadržava niz konkretnih mjera i akcija za poboljšanje regulatornog okvira i uklanjanje neopravdanih i nerazmjernih zahtjeva.
- (11) Napori uloženi u traženje rješenja za problem korupcije proteklih godina znatno su se usporili. Najnovijim akcijskim planom za borbu protiv korupcije obuhvaćena su određena prioritetna područja. U njega su uključeni zakoni o financijskoj kontroli, državnom odvjetništvu, financiraju političkih stranaka, zaštiti zviždača, novoj politici upravljanja poduzećima u državnom vlasništvu te izmjena Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Međutim, čini se da se malo toga poduzima kako bi se ti zakoni i donijeli. Donošenjem i provedbom Zakona o državnim službenicima te povezanim mjerama vidljivo je da je Češka Republika započela rješavati probleme povezane s učinkovitošću i stabilnošću javne uprave. I upravne i regulatorne prepreke povezane s planiranjem ulaganja te nedostatak transparentnosti i dugotrajni postupci za dobivanje građevinskih dozvola i dozvola za uporabu zemljišta usporavaju javna ulaganja. Proteklih je godina javna nabava bila središte brojnih inicijativa, ali i dalje postoji zabrinutost u pogledu transparentnosti. To se osobito odnosi na neobjavljivanje ugovora o javnoj nabavi u središnjem registru. Postupci javne nabave nisu dovoljno učinkoviti jer institucije koje sudjeluju u natječajima ne dobivaju primjerene smjernice i osposobljavanje. Nadzor sustava i dalje je slab.
- (12) Sveukupna razina zaposlenosti trenutačno je visoka, no određene skupine u nepovoljnom položaju i dalje nisu dovoljno zastupljene na tržištu rada. To se odnosi na roditelje s malom djecom, niskokvalificirane radnike, osobe s invaliditetom i Rome. Poduzete su neke mjere za jačanje učinkovitosti i djelotvornosti javnih službi za zapošljavanje. Razina zaposlenosti mladih raste, a javne službe za zapošljavanje svojim uslugama pokušavaju osobito ciljati mlade. Ženama s djecom teško je sudjelovati na tržištu rada zbog nedostatka pristupačnih i kvalitetnih usluga skrbi za djecu te ograničenih mogućnosti fleksibilnog radnog vremena. Poduzete su mjere za povećanje dostupnosti skrbi za djecu, ali politike u području javne skrbi za najmlađu djecu i dalje su nedostatne.
- (13) Obrazovni rezultati u Češkoj Republici proteklih su se godina poboljšali, ali i dalje postoje strukturni izazovi. Sudjelovanje u visokoškolskom obrazovanju brzo je naraslo, no došlo je do zabrinutosti u vezi s padom u vještinama kod mlađih visokoškolsko obrazovanih osoba. Očekuje se da će se zakašnjelom reformom visokog obrazovanja, čije se donošenje planira za 2015., uvesti akreditacija ustanova, jače unutarnje osiguranje kvalitete i veća uporaba profiliranja studenata te poboljšati sustavi financiranja. Potrebno je zaposliti više učitelja u sektoru obveznog obrazovanja, ali zbog niskih plaća i negativnog viđenja tog zanimanja teško je privući talentirane kandidate. Novi karijerni sustav kojim bi se poboljšalo i zapošljavanje učitelja i njihov profesionalni razvoj trebao bi biti dovršen u prvoj polovini 2015. te uveden u rujnu 2016. Međutim, njegov će opći učinak uvelike ovisiti o dostupnim sredstvima. U međuvremenu i dalje nedostaje sveobuhvatan pristup ocjenjivanju i pružanju podrške školama i učenicima s lošijim rezultatima. Uvođenjem takvog pristupa pridonijelo bi se poboljšanju učinkovitosti i jednakosti u sektoru obrazovanja. Unatoč tome što je vlada donijela sveobuhvatnu strategiju za obrazovanje, napredak postignut u naporima da obrazovanje postane uključivije je ograničen. Pokazalo se da su mladi ljudi koji dolaze iz loših socioekonomskih prilika, među njim i Romi, manje uspješni u obrazovanju i na tržištu rada.
- (14) Komisija je u okviru europskog semestra provela sveobuhvatnu analizu ekonomske politike Češke Republike i objavila je u izvješću o Češkoj Republici za 2015. Ocijenila je i Program konvergencije i Nacionalni program reformi te mjere poduzete kao odgovor na preporuke upućene Češkoj Republici u proteklim godinama. U obzir je uzela ne samo njihovu važnost za održivu fiskalnu i socijalno-ekonomsku politiku u Češkoj Republici nego i njihovo poštovanje pravila i smjernica EU-a, a s obzirom na potrebu jačanja ukupnog ekonomskog upravljanja Unijom pružanjem doprinosa budućim nacionalnim odlukama s razine EU-a. Preporuke u okviru europskog semestra navedene su u preporukama od 1. do 4. u nastavku.
- (15) Vijeće je s obzirom na vlastitu ocjenu preispitalo Program konvergencije, a njegovo je mišljenje⁽¹⁾ posebno navedeno u preporuci 1. u nastavku.

PREPORUČUJE da Češka Republika u 2015. i 2016. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Postići fiskalnu prilagodbu od 0,5 % BDP-a u 2016. Dalje poboljšati ekonomičnost zdravstvenog sektora i njegovo upravljanje.

⁽¹⁾ U skladu s člankom 9. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1466/97.

2. Suzbijati utaju poreza, pojednostavniti porezni sustav i provesti plan borbe protiv korupcije. Poduzeti mjere za povećanje transparentnosti i učinkovitosti javne nabave, osobito uspostavom središnjeg registra ugovora javnih ugovora te jačanjem nadzora i pružanja smjernica.
3. Smanjiti visoku razinu oporezivanja osoba s niskim primanjima preusmjeravanjem oporezivanja na druga područja. Dalje poboljšati dostupnost pristupačne skrbi za djecu.
4. Donijeti reformu visokog obrazovanja. Osigurati primjereno osposobljavanje za učitelje, pružiti podršku školama s lošijim rezultatima te poduzeti mjere za povećanje sudjelovanja kod djece u nepovoljnom položaju, među ostalima Roma.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. srpnja 2015.

Za Vijeće
Predsjednik
P. GRAMEGNA